



# Dvostruko oporezivanje

Doc. dr Damir Šehović  
Ekonomski fakultet Podgorica



## Sadržaj predavanja:

- Pojam i vrste dvostrukog oporezivanja
- Uzroci dvostrukog oporezivanja
- Metode za otklanjanje dvostrukog oporezivanja
- Mjere za otklanjanje dvostrukog oporezivanja
- Ekonomski efekti otklanjanja dvostrukog oporezivanja

## Pojam i vrste dvostrukog oporezivanja

- Višestruko oporezivanje postoji kada jedan poreski obveznik na isti poreski izvor plaća više različitih poreza
- Višestruko oporezivanje postoji kao:
  1. Dvostruko oporezivanje;
  2. Nadoporezivanje;
  3. Kumuliranje poreza.

Dvostruko (pravno) oporezivanje je pojava u kojoj se isto lice (poreski obveznik) u vezi sa istim predmetom oporezivanja oporezuje istim, ili sličnim porezima, za isti period od strane više poreskih vlasti koje su istog ranga



## Elementi (uslovi) dvostrukog oporezivanja

**Prvi:**  
Identičnost obveznika  
(dvostruko je oporezovan isti  
poreski obveznik)

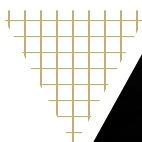
**Drugi:**  
Identičnost predmeta  
oporezivanja (dva puta je  
oporezovan isti predmet  
oporezivanja)

**Treći:**  
Identičnost poreskih oblika  
(predmet je oporezovan istim  
ili sličnim porezom)

**Četvrti:**  
Identičnost perioda  
(dvostruko oporezivanje se  
dogodilo u istom ili sličnom  
periodu)

## Dvostruko (ekonomsko) oporezivanje:

Situacija u kojoj dva formalno-pravno različita, ali ekonomski povezana lica plaćaju dva ista ili različita poreza na isti predmet oporezivanja u istom poreskom periodu





**Nadoporezivanje** postoji ako se u istom periodu vremena isti poreski obveznik za isti predmet oporezivanja oporezuje identičnim porezom od strane dvije poreske vlasti različitog ranga



**Kumuliranje poreza** je pojava kada isti poreski obveznik na isti predmet oporezivanja plaća više raznovrsnih poreza, u istom periodu, poreskim vlastima istog ili različitog ranga

## Uzroci dvostrukog oporezivanja

### **Državljanstvo:**

Lica koja su državljani određene države su u obavezi da toj državi plaćaju porez, nezavisno od toga da li je dohodak ili imovina iz zemlje ili inostranstva

### **Rezidentstvo:**

Lice koje živi i radi na određenoj teritoriji i tu ostvaruje korist od uređenog društva i javnih dobara, tu plaća porez

### **Izvor:**

Lice plaća porez na dohodak i imovinu tamo gdje se ostvaruje



## Uzroci dvostrukog oporezivanja

- Većina država primjenjuje pristup zasnovan na rezidentstvu i izvoru: rezidenti se oporezuju na svoj domaći i svjetski dohodak i imovinu, a nerezidenti samo na domaći
- Da bi se preklapanje poreskih jurisdikcija otklonilo, i utvrdilo koja od poreskih jurisdikcija ima primat, primjenjuju se tzv. kolizijske norme:
  - ✓ Da se predmet oporezivanja prepusti zemlji rezidentstva;
  - ✓ Da se predmet oporezivanja prepusti zemlji izvora;
  - ✓ Da se predmet oporezivanja dijeli između zemlje rezidentstva i zemlje izvora.

## Metode za otklanjanje dvostrukog oporezivanja

### METOD IZUZIMANJA

**Metod punog izuzimanja:** Zemlja rezidentstva ne samo da izuzima od oporezivanja dohodak ostvaren u inostranstvu, već taj dohodak ne uračunava ni u osnovicu u odnosu na koju se utvrđuju poreske stope

**Metod izuzimanja sa progresijom:** Dohodak oporezovan u zemlji izvora uračunava se u ukupan dohodak u zemlji rezidentstva na osnovu kojeg se određuju poreske stope koje će se primijeniti, ali se na taj dio dohotka porez ne obračunava

### METOD KREDITA

**Metod punog kredita:** Kompletan iznos plaćen u zemlji izvora, u cjelini se odbija od poreske obaveze u zemlji rezidentstva

**Metod običnog kredita:** Porez plaćen u zemlji izvora se odbija od poreske obaveze u zemlji rezidentstva, ali do iznosa poreza koji bi bio obračunat primjenom stope poreza na dohodak u zemlji rezidentstva



## Mjere za otklanjanje dvostrukog oporezivanja

- Dvostruko oporezivanje se može javiti u tri oblika:
  1. Interno dvostruko oporezivanje;
  2. Dvostruko oporezivanje u granicama federativne države;
  3. Međunarodno dvostruko oporezivanje.
- Da bi se ograničilo neželjeno djelovanje dvostrukog oporezivanja preduzimaju se mjere za sprječavanje istog, i to:
  1. Unilateralne mjere (unutar jedne zemlje)
  2. Međunarodne mjere (bilateralne i multilateralne)
- Da bi međunarodne mjere mogle da se primijene, moraju biti ugovorom usaglašene, potpisane i ratifikovane u parlamentima zemalja potpisnica



## Ekonomski efekti otklanjanja dvostrukog oporezivanja

- **Direktni efekti:** Ugovori o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja olakšavaju kretanje kapitala, podstiču SDI, suzbijaju prostor za poresku evaziju, umanjuju štetnu poreksu konkurenciju između zemalja
- **Indirektni efekti:** Indirektan pozitivan uticaj na priliv kapitala, budući da postojanje razgranate mreže ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja govori o međunarodnom ugledu države
- Uz nesporne koristi, zaključenje ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja implicira i određene **troškove** – ograničenje poreskog suvereniteta, potencijalni gubitak dijela poreskih prihoda, trošenje resursa oko pregovaranja, potpisivanja, potvrđivanja i primjene

Hvala na pažnji!



E-mail  
damirsehovic@yahoo.com

